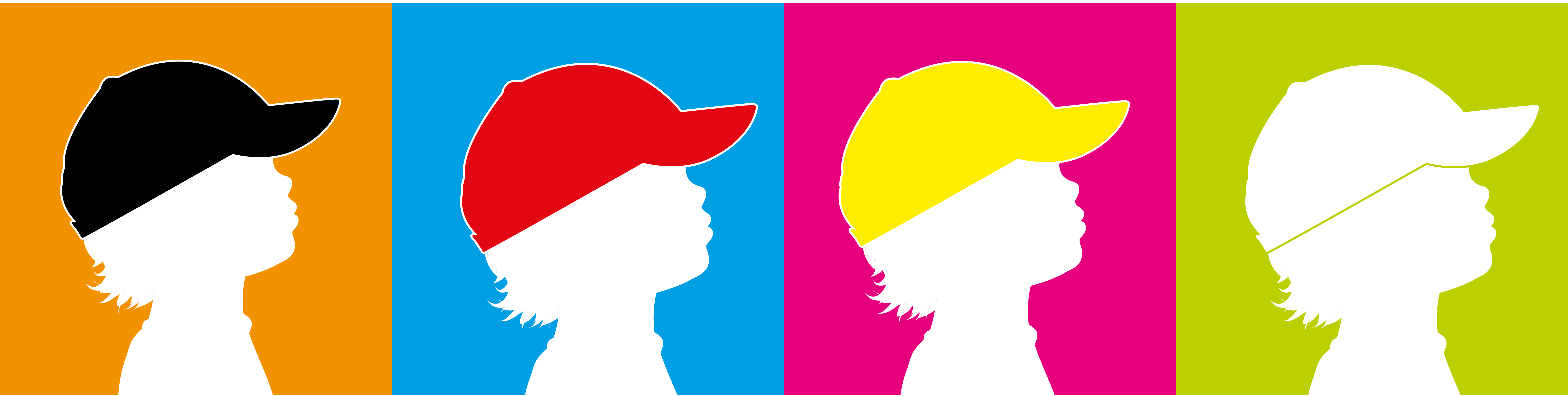

Sociale problemen verminderen en een veilige sfeer op school bevorderen

Effecten van de Kanjertraining: van preventie tot jeugdhulp

Voor wie?

- Preventief en curatief:
- basisschool groep 1-8, VO klas 1 & 2
 - 4 tot 15 jarigen die in meer of mindere mate problemen hebben in de omgang met anderen (emotionele problemen, gedragsproblemen, en/of lage zelfwaardering)

Doel

Sociale problemen zoals pesten, conflicten, uitsluiting en sociaal teruggetrokken gedrag voorkomen of verminderen en het welbevinden vergroten bij kinderen en jongeren. Op school: een veilige sfeer in de klas.

Hoe?

Kanjertraining wordt in 3 settings aangeboden, van preventie tot jeugdhulp:

- Schoolbrede methode: doorgaande leerlijn, pedagogisch handelen, beleid, ouderbetrokkenheid
- Crisisinterventie door psycholoog in sociaal vastgelopen klassen
- Ouder-kind-training door psycholoog: 10 lessen van 1,5 uur in een groep met ouders en kinderen die problemen ervaren in de sociale omgang

Methode Kanjertraining

- Petten: Bewustwording van gedrag en de keuze die je hierin hebt
- Wat is je verlangen? Positieve intenties worden geactiveerd
- Vaardigheden vergroten: sociale situaties oefenen in rollenspelen in een groep zoals pesten
- Groepsgedrag: leer geen voeding te geven aan vervelend gedrag
- Context betrekken: ouders, school en leeftijdsgenoten samen verantwoordelijk maken
- Kanjerhouding van gezag: positief, oplossingsgericht, grens stellend, respectvol, vanuit vertrouwen

Effect op school

Methode

- crisisinterventie gegeven door een psycholoog-Kanjertrainer
- training bestond uit ouderavond en 15 uur lessen in de klas met ouders, directie en IB'er
- 14 problematische basisschoolklassen (groep 5-8) die hulp inriepen, vergeleken met 14 controleklassen op dezelfde scholen

Resultaten

- Positieve effecten op:
- sociale acceptatie klasgenoten
 - relatie met de leerkracht
 - zelfwaardering
 - prosociaal gedrag
 - depressieve gevoelens
 - verstorend gedrag volgens leerkracht

Geen effect op:

- zelf-gerapporteerde agressie van kinderen

Effect op psychologenpraktijken

Methode

- ouder-kindtraining gegeven door ervaren psychologen
- training bestond uit 10 lessen van 1,5 uur met ouders en kinderen in een groep.
- twee studies bij 8 tot 11 jarigen:
 1. quasi-experimentele studie: 185 kinderen in de trainingsgroep vergeleken met 39 kinderen in de wachtlijstgroep
 2. gerandomiseerde gecontroleerde effectstudie (RCT): kinderen at random ingedeeld in de trainingsgroep (n= 77) of de wachtlijstgroep (n= 55).

Resultaten

1. Ouders rapporteerden positieve effecten op:
 - totale problemen
 - internaliserende problemen
 - externaliserende problemen
 - sociale problemen
 - agressie
 - teruggetrokken depressieve gevoelens
- Geen effect op
- grensoverschrijdend gedrag
 - denkproblemen

2. Kinderen rapporteerden positieve effecten op:
 - gepest voelen
 - zelfwaardering

- Ouders zagen effecten op:
- emotionele problemen
 - problemen met leeftijdgenoten

- Leerkrachten zagen effecten op:
- gedragsproblemen

Een half jaar later bleken de getrainde kinderen niet te zijn teruggevallen: het ging zelfs nog iets beter met de kinderen.

Klinisch relevant?

- Ja. Het percentage zorgwekkend scorende kinderen dat weer gezond de deur uit ging:
- Gedragsproblemen 64%
 - Emotionele problemen: 47%
 - Zelfwaardering: 69%

Conclusie

Kanjertraining kan succesvol worden toegepast in problematische klassen en op psychologenpraktijken bij kinderen tussen 8 en 11 jaar. De sfeer in de klas verbeterde aanzienlijk door een kortdurende crisisinterventie. Het is opmerkelijk dat zowel emotionele problemen (angst, depressie) als gedragsproblemen verminderen en dat deze effecten een half jaar later nog sterker zijn. Kanjertraining slaat een brug tussen gemeenten, ouder-kindcentra, scholen en zorgprofessionals door één taal te spreken van preventie tot jeugdhulp. Er zijn tevens kanjerwijken, sportverenigingen, buitenschoolse en tussenschoolse opvang instellingen die werken met de Kanjeraanpak.

Notes

Kanjertraining is opgenomen in de Databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugd Instituut met het hoogst mogelijke effectiviteitsoordeel, zie nji.nl. Het proefschrift bevat ook een hoofdstuk over de betrouwbaarheid en validiteit van de Kanjervragenlijst. De COTAN heeft deze vragenlijst positief beoordeeld en de inspectie gebruikt deze lijst als maat voor sociale opbrengst.

Voor meer informatie: www.kanjertraining.nl / lilian@kanjertraining.nl

Referentie

Effects of Kanjertraining (Topper Training) on emotional problems, behavioural problems and classroom climate (Vliek, 2015): proefschrift

Lilian Vliek / Stichting Kanjertraining
Geertjan Overbeek / Universiteit van Amsterdam
Bram Orobio de Castroc / Universiteit Utrecht